

bibl

DIENST...
L...
6700 AB Wageningen

**Analyse en prognose van de ontwikkeling van het aantal
landbouwbedrijven in de gebieden Anloo-en Rolde
J. Ploeger**

**Nota's van het Instituut zijn in principe interne communicatiemid-
delen, dus geen officiële publikaties.
Hun inhoud varieert sterk en kan zowel betrekking hebben op een
eenvoudige weergave van cijferreeksen, als op een concluderende
discussie van onderzoeksresultaten. In de meeste gevallen zullen
de conclusies echter van voorlopige aard zijn omdat het onderzoek
nog niet is afgesloten.
Bepaalde nota's komen niet voor verspreiding buiten het Instituut
in aanmerking.**

1707085

Inleiding

Op verzoek van de Cultuurtechnische Dienst te Assen is een berekening gemaakt van de ontwikkeling van het aantal landbouwbedrijven in de in voorbereiding zijnde ruilverkavelingsgebieden Anloo en Rolde. Het basismateriaal voor de berekening werd verzameld door de heer Bouwhuis van genoemde Dienst.

De analyse is gemaakt over de periode 1960 - 1965, geheel analoog als is omschreven in I. C. W. -nota 428. De prognose is doorberekend tot 1980. Zowel de analyse als de prognose zijn berekend afzonderlijk voor alle bedrijven en voor de zogenaamde A en B-bedrijven. Deze laatste groep omvat de boeren die volledig ofwel voor 50% of meer op hun bedrijf werkzaam zijn.

Analyse

De berekende parameters van de componenten van beëindiging en toetreding zijn samengevat in tabel 1.

Tabel 1. Berekende parameters van de componenten van beëindiging en toetreding van bedrijfshoofden in de gebieden Anloo en Rolde

	μ_r	$\sum r_j$	$m_{e(25)}$	s_e	\bar{A}_{Mi}	s_i
Anloo: alle bedrijven	69	1,514	0,118	0,126	31,5	0,129
A + B-bedrijven	66	1,812	0,137	0,055	32,0	0,071
Rolde: alle bedrijven	68	1,712	0,181	0,077	30,5	0,093
A + B-bedrijven	68	2,141	0,317	0,028	30,5	0,067

De betekenis van de in tabel 1 gebruikte symbolen is:

μ_r = gemiddelde van de verdeling van gaan rusten

$\sum r_j$ = som van de quotiënten voor gaan rusten

$m_{e(25)}$ = quotiënt voor de beroepsmobiliteit (uittreding) bij de leeftijd 25 jaar

s_e = quotiënt voor verschuivingen (uittreding)

\bar{A}_{Mi} = gemiddelde leeftijd van toetreding door mobiliteit (berekend als geometrisch gemiddelde van de leeftijd van toetreding min 12,5 jaar, met terugrekening naar A)

s_i = quotiënt voor verschuivingen (toetreding).

Met behulp van de berekende parameters is het nu mogelijk een verdeling in aantallen te maken van de componenten van beëindiging en toetreding in de onderscheiden gebieden. Dit is slechts een verdeling bij benadering.

waarbij nog moet worden opgemerkt dat de aantallen waarover de berekeningen zijn gemaakt wellicht iets te klein zijn. Als minimum aantal is eerder 400 bedrijven genoemd (LOCHT en PLOEGER, I. C. W. -nota 428).

Tabel 2. Analyse van de beëindiging en de toetreding van bedrijfshoofden in de gebieden Anloo en Rolde, periode 1960 - 1965

	Anloo		Rolde	
	alle bedrijven	A + B-bedrijven	alle bedrijven	A + B-bedrijven
Aanwezig in 1960	452	354	380	311
Beëindiging door:				
sterfte	25	17	19	14
gaan rusten	52	58	52	46
mobiliteit	8	7	10	16
verschuivingen	57 = 142	20 = 102	29 = 110	9 = 85
Nog aanwezig	310	252	270	226
Toetreding door:				
mobiliteit	27	32	41	34
verschuivingen	40 = 67	18 = 50	25 = 66	15 = 49
Aanwezig in 1965	377	302	336	275

Prognose

Voor de prognose is aangenomen dat het gemiddelde en de som van de quotiënten voor gaan rusten constant blijven. In het algemeen is er de tendens na het beroepsleven te gaan rusten. De mate waarin deze tendens in de landbouw doorwerkt kan echter nog niet worden bepaald. Ook de parameters voor beroepsmobiliteit (uittreding) en verschuivingen zijn constant gehouden. De beroepsmobiliteit (uittreding) omvat een kleine groep. Veranderingen in deze parameter heeft slechts geringe invloed op het eindresultaat. De parameters voor verschuivingen liggen, met name voor alle bedrijven, betrekkelijk hoog. Dit wordt waarschijnlijk mede veroorzaakt door verschuivingen van statistische aard, namelijk doordat een aantal bedrijven juist op de grens liggen dat zij registratieplichtig zijn. Waarschijnlijk zullen in de toekomst dit soort verschuivingen afnemen. Dit geldt dan echter zowel voor de uit-verschuivingen als voor de in-verschuivingen, zodat deze bewegingen elkaar grotendeels opheffen.

De gemiddelde leeftijd van toetreding door mobiliteit ligt vrij hoog, namelijk circa 30 tot 32 jaar. (Het landelijk gemiddelde is circa 29 jaar.) Ook deze leeftijd is constant gehouden. Voor een betrekkelijk korte prognoseperiode (hier 15 jaar) heeft verschuiving van deze leeftijd weinig of geen invloed op het eindresultaat. De toekomstige ontwikkeling van het aantal van deze toetreding is afgeleid uit de ontwikkeling van het aantal 25 - 29 jarigen als som van de medewerkende zoons en bedrijfshoofden.

Tabel 3. Ontwikkeling van het aantal 25 - 29 jarige medewerkende zoons en bedrijfshoofden, volgens de arbeidskrachtentelling in de landbouw 1962 en 1965 (C. B. S.), in de gebieden Anloo en Rolde

	Anloo		Rolde	
	1962	1965	1962	1965
Medewerkende zoons	24	23	28	24
Bedrijfshoofden	14	14	17	15
Totaal	38	37	45	39
Index, 1962 = 100		97,4		86,7
Afneming in % per jaar		0,9		4,9

Het aantal 25 - 29 jarige bedrijfshoofden in 1965 is door omrekening verkregen. In de C. B. S. -statistiek voor dit jaar is deze groep namelijk opgenomen in de leeftijdsgroep 25 - 39 jarigen, dit in tegenstelling tot de telling van 1962, toen de 25 - 29 jarigen afzonderlijk zijn gegeven. In de berekende afneming schuilt dus een zekere onzekerheidsmarge. Bovendien is de ontwikkeling berekend over een korte periode met betrekkelijk geringe aantallen. Een afneming van circa 5% per jaar is overigens niet ongewoon. Ook voor de Groningse Veenkoloniën werd een dergelijk percentage gevonden.

Voor de prognose is derhalve gewerkt met twee alternatieven voor beide gebieden, zowel voor alle bedrijven als voor de A en B-bedrijven, namelijk met een gelijkblijvende toetreding door mobiliteit (0% - hypothese), waaruit een maximum te verwachten aantal bedrijven resulteert, en met een afneming van deze groep met 5% per jaar (- 5% -hypothese), waaruit een minimum te verwachten aantal bedrijven voortvloeit.

In de tabellen 4 en 5 is een samenvatting van de uitkomsten van deze berekeningen gegeven.

Tabel 4. Prognose van de ontwikkeling van het aantal landbouwbedrijven in het gebied Anloo, periode 1965 - 1980

	Alle bedrijven		A + B-bedrijven	
	0% hyp.	-5% hyp.	0% hyp.	-5% hyp.
<u>Aanwezig 1965:</u>	377	377	302	302
Beëindiging '65-'70	126	126	90	90
Toetreding '65 - '70	59 = 67	53 = 73	47 = 43	40 = 50
<u>Aanwezig 1970:</u>	310	304	259	252
Beëindiging '70 - '75	103	103	78	78
Toetreding '70 - '75	54 = 49	43 = 60	45 = 33	33 = 45
<u>Aanwezig 1975:</u>	261	244	226	207
Beëindiging '75 - '80	87	84	65	64
Toetreding '75 - '80	49 = 38	38 = 50	43 = 22	26 = 38
<u>Aanwezig 1980:</u>	223	194	204	169
Index 1965 = 100	59,2	51,5	67,6	56,0
Afneming in % per jaar	3,6	4,5	2,7	3,9

Tabel 5. Prognose van de ontwikkeling van het aantal landbouwbedrijven in het gebied Rolde, periode 1965 - 1980

	Alle bedrijven		A + B-bedrijven	
	0% hyp.	-5% hyp.	0% hyp.	-5% hyp.
<u>Aanwezig 1965:</u>	336	336	275	275
Beëindiging '65 - '70	100	100	80	80
Toetreding '65 - '70	63 = 37	54 = 46	47 = 33	40 = 40
<u>Aanwezig 1970:</u>	299	290	242	235
Beëindiging '70 - '75	87	85	70	69
Toetreding '70 - '75	60 = 27	44 = 41	45 = 25	31 = 38
<u>Aanwezig 1975:</u>	272	249	217	197
Beëindiging '75 - '80	79	75	61	58
Toetreding '75 - '80	58 = 21	36 = 39	44 = 17	25 = 33
<u>Aanwezig 1980</u>	251	210	200	164
Index 1965 = 100	74,7	62,5	72,7	59,6
Afneming in % per jaar	2,0	3,2	2,1	3,5

Slotopmerkingen

In beide gebieden, waarvoor de berekening is gemaakt, blijkt een vrij sterke afneming van het aantal bedrijven. Opmerkelijk is dat de afneming van het aantal A + B-bedrijven in het gebied Rolde groter is dan die van alle bedrijven in dit gebied, dit in tegenstelling tot de ontwikkeling van de aantallen in het gebied Anloo. Dit wijst erop dat het gebied Rolde relatief meer bedrijven als neven-bedrijf worden aangehouden. Vermoedelijk wordt dit mede veroorzaakt door de aanwezigheid van alternatieve werkgelegenheid in de directe omgeving, met name in het nabij gelegen Assen.

Uiteraard hebben de berekende uitkomsten slechts geldigheid indien in de algemene omstandigheden zich geen grote wijzigingen ten opzichte van die in de periode 1960 - 1965 zullen voordoen.

Literatuur

LOCHT, L. J. en J. PLOEGER, 1967 - Een methode voor raming van de toekomstige agrarische beroepsbevolking in het bijzonder het aantal bedrijfshoofden, ten behoeve van een cultuurtechnisch plan. Nota 428 van het Instituut voor Cultuurtechniek en Waterhuishouding. 25 p.